

06.04.2018 Høringssvar fra Innstranden sokn i saken: Høring om justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser

Innstranden sokn ønsker med dette å gi sitt høringssvar ifbm høringen om justering av hovedgudstjenesten. Høringsspørsmålene ble drøftet på en åpen kveld der menighetsrådsmedlemmer, medliturger, frivillige, kantor og kantorisangere var tilstede i tillegg til prestene. Høringen er ført i pennen av soknepresten.

Gjennomgående i hele samtalen og gjennomgangen av spørsmålene var at de opplever gudstjenestene i Hunstad kirke som levende, vennlige og hjertevarme. Det ble gjennomgående opplevd positivt at gudstjenestene har en stedegenhet, er litt annerledes enn andre steder. Det merkes nok best på den liturgiske musikken, men også på en «slankhet» i grunnstrukturen i liturgien. Det ble også uttrykt at når man har vært med å forme gudstjenesten og kjenner den lokale ordningen så oppleves den som rett og god. Det oppleves også positivt at gudstjenestene som feires i ulike kirker i en by er litt ulike slik at en kan velge litt, men viktig at de innenfor en kirke har en relativt fast form så en kan bli godt kjent der en ferdes mest.

I Hunstad kirke er hovedgudstjenestene vekselvis kl. 11 annenhver søndag og kl. 18. annenhver søndag. Dette gir også en variasjonsmulighet og bredde, i 11.-gudstj. er det nesten alltid dåp, konfirmantdeltakelse og fokus på barn og unge. Dette er med å prege valgene menigheten har tatt og ønsker å ta videre. Vi har ikke brukt definisjonen høymesse da de fleste gudstjenestene feires som det noen vil kalle forenklet høymesse, men vi benevner hovedgudstjeneste. Det er alltid nattverd. En gudstjeneste for alle, små og store.

Menigheten har høy liturgisk kompetanse og bevissthet i presteskaper og tar det arbeidet seriøst. Sterk bevissthet og kompetanse om liturgi handler ikke slik vi ser det om å putte inn mest mulig og gjøre gudstjenesten «høykirkelig», selv om det ofte kan virke slik i en del fremstillinger og debatter. I Innstranden menighet har det vært en bevisst strategi og ikke fylle gudstjenesten for full av må-ledd slik at det er plass til dåp, deltagelse av barn, unge, voksne mm. uten at gudstjenestens varighet forlenges. Vi ser derfor med bekymring på noen av forslagene til nye må-ledd.

Det tar tid å implementere en ny gudstjenesteordning, det tar år og derfor kommer forslaget om «innstramming» alt for tidlig. Vi må tenke mer langsiktig enn det gjøres nå. Det å lære nye menighetssvar og melodier tar tid og det oppleves derfor for tidlig å si at det og det funker ikke. F.eks. så fungerer det ganske bra i vår menighet og svare Gud være lovet etter tekstlesningene og det blir derfor veldig rart å skulle forby menigheter å fortsette med dette slik forslaget gjør. Den pedagogiske tilretteleggingen er alfa og omega i om en opplever en gudstjeneste fremmed eller om en opplever seg inkludert også når den er annerledes. God ledelse av sugne ledd og tilgjengelig notemateriale, gode agendaer enten på vegg eller i papirformat der det er tydelig hva en deltar på, sitter, står ol. er en forutsetning for deltagelse både i hjemmemenighet og andre kirker man er innom.

Dynamikken i hele liturgireformen handler om å gi menigheten selv et større ansvar for gudstjenesten. Vi ser ikke at det er verken hensiktsmessig, ønskelig eller mulig å stramme den dynamikken inn igjen. En tydelig ordo er grunnleggende og det har vi nå og da trenger ikke alt innenfor hver del være likt. Vi ønsker ikke den detaljstyringen som vi opplever at det legges opp til i forslaget på mange felt.

Dette var noen innledende tanker før vi går løs på en del av høringssspørsmålene. Vi skriver kun nummer her og ikke fulle spm.

Hørings spørsmål

1a: Gitt variasjonsmulighet, økt involvering og medbestemmelse, flere aktive, opplevelse at det er plass for meg i gudstjenesten, gode tilpassede gudstjenester, noen opplever musikken fremmed/annerledes (samme liturgiske musikk er brukt siden kirken ble vigslet i 2013 så kjent for de som går regelmessig), positiv annerledeshet, liv, vennlighet og hjertevarme, ikke så stivt, men samtidig en høytid og skikkelighet og lite «utenomsnakk», tydelig struktur. Folk gir tilbakemelding om at de trives på gudstjenestene og at de opplever det fint også når de bare kommer innom enkeltganger, er på «besøk» ifbm dåp el. Folks generelle gudstjenestegang er endret. Færre går av vane eller fast, selv om de trives med gudstjenesten og synes det er fint når de er der. Det tror vi ikke endres av reformer, men det er viktig at det er en god erfaring og opplevelse når de kommer. Uansett form så vil alltid formen være underordnet i forhold til menneskene som utfører og formidler.

De færreste beveger seg rundt til gudstjenester andre steder med unntak ved konfirmasjoner og dåp. Det er ikke slik at store deler av menigheten går til en annen kirke hvis det ikke er gudstjeneste i egen kirke. Det er kun et lite antall. Variasjonsbredden er kanskje mest utfordrende for kantorvikarer. Så lenge det er laget gode agendaer bør det ikke være vanskelig for prestevikarer med varianter i ulike kirker. Tilrettelegging og gode agendaer er essensielt både for menighet, medvirkende og ansatte og er en forutsetning for at gudstjenesten fungerer godt og får fokus på de rette tingene.

1b: Muligheten for å lage en «slank» ordo som heller kan utvides når det er rom for det har fungert veldig godt. Vi ønsker ikke en større ordo som fører til stadig opplevelse av overleste og ordrike gudstjenester med en gang det skjer noe ekstra, som det gjør ganske ofte. Vi har ikke klart/hatt kapasitet til å jobbe med formulering av forbønner sammen med leke/frivillige og forme hver gudstjeneste sammen med en gruppe, men har likevel hatt stor grad av involvering som har opplevdes bra for både involverte og menighet for øvrig. Vi har opplevd valgfriheten som veldig positiv, men det betyr ikke at vi velger mye forskjellig fra gang til gang, men det kan være andre valg enn nabomenigheten har tatt og det oppleves positivt.

1c: Opprettholde valgfriheten, men jobbe med at de foreslåtte bønnene/tekstene er av god kvalitet så de som ønsker det kan bruke dem, uten at en stenger valgfriheten og kreativiteten andre steder. Gi god og variert liturgisk kunnskapsformidling i utdanning, undervisning og kursing på alle nivå. Ordet variert er viktig for i vår kirke må det være rom for ulike liturgiske valg/retninger innenfor ordo.

1d: Det er viktig at det innenfor begrepet hovedgudstjeneste kan være flere former for gudstjenester, særlig når hovedgudstjenesten feires om kvelden som den gjøres annenhver uke hos oss. Forordning og økonomi tillater ikke et vell av gudstjenester på andre tider og dager og derfor må det være mulighet med variasjon innenfor de forordnede gudstjenestene. Dette er veldig viktig og handler om å stikke fingeren i jorda. Det må ikke være høymesse hver søndag i en menighet for å være en skikkelig/fullstendig forordnet gudstjeneste. En Jakobmesse eller taizemesse på kvelden er en like god hovedgudstjeneste eller familiegudstjeneste med nattverd kl. 11.

2: Ikke behov for endringer på nåværende tidspunkt

3: Samlingsdelen

3b: Kort informasjon... er grei formulering. Trenger ikke presiseres mer og det må ikke detaljstyres hva som er lov eller ikke her. Det må være tillit til at menigheten finner ut hva som er egnet hos seg. Det må være lov å gi info om offerformål her f.eks. men at kunngjøringer for videre uke ol. normalt ikke skal legges her.

3c: Inngangssalme – til vanlig vil det være naturlig å stå da det ofte er prosesjon inn, men vi tenker at noen ganger har gudstjenesten et annet preg og det vil være greit å sitte også på første (og siste salme). Vi ønsker at det fortsatt er valgfritt om stå/sitte, men gjerne kan oppfordres til å stå når det passer. Vi ønsker altså å beholde 2011-ordningen på dette punktet.

3d: Ønsker dette leddet kort, uten videre info her. Menigheter som har gjennomført menighetssvar: Amen etter inngangsordet må kunne få fortsette med det. Så setningen Etter inng... svare M: Amen bør fortsatt stå som mulighet.

3e: Samlingsbønnen har opplevdes som en veldig god og samlende start. Den oppleves enkel, god og klargjørende. Den handler om oss, meg og hva jeg nå er med på. Gir god mulighet til fokus og samling. Den oppleves mindre formell enn dagens bønn. Vi ønsker samlingsbønn som obligatorisk ledd, men ikke Dagens bønn. Alternativt kan det stå at man bruker enten samlingsbønn eller dagens bønn. Begge deler kan fort bli for mye, særlig når det er dåp med mange bønner i liturgien. Vi ser ingen grunn til å fjerne de alternative avslutningene på samlingsbønnene. Foreslåtte/ferdigformulerte dagens bønn kan på noen dager brukes på stedet for samlingsbønn.

3f: Etter dette nye forslaget der samlingsbønn gjøres valgfritt så kan menigheter starte gudstjenesten med syndsbekjennelsen igjen. Det oppleves lite gjennomtenkt med tanke på tidligere debatter om dette leddet i begynnelsen av reformprosessen. Da tar man ikke hensyn til de mange som opplever dette leddet som vanskelig og til dels krenkende. Syndsbekjennelsen i forbindelse med forbønnen har lettet på dette. Hvis en likevel ønsker syndsbekjennelse i starten så må Samlingsbønnen løfte mennesker opp først. Skal det være mulig ha syndsbekjennelsen i samlingsdelen så må samlingsbønnen være obligatorisk.

Vi opplever ikke at syndsbekjennelse d i forslaget var noen god syndsbekjennelse. Syndens makt i vårt hjerte er ikke et begrep som kommuniserer godt. Da må vi heller se til Sverige og deres helingsbønner. Vi savner muligheten til fortsatt kunne bruke syndsbekjennelsen fra

salme 51 som ligger i 2011-liturgien og ber om at den fortsatt gjøres valgbar. Godt å bruke bibelens egne ord i bekjennelsen. Et fint alternativ på høytidsdager.

Vi ønsker å opprettholde valgfriheten i innledning og avslutning av syndsbejennelsen. Det må fortsatt være mulig å bruke innledningen «be om tilgivelse» og ikke bare «bekjenne våre synder». Det kommuniserer bedre med mange og åpner leddet også for kirkefremmede.

Ellers er endringsforslagene greie.

3g og h: Ok det som står om det tekstlige, men ønsker en større bredde i musikkvalg enn nå foreslått.

3i: Vi ønsker **ikke** at Dagens bønn skal bli obligatorisk i alle gudstjenester.

- vi har ikke brukt dagens bønn og heller ikke hørt noen savne den.
- Vi stiller spørsmålstejn til om kvaliteten på de ferdigformulerte bønnene er av god nok kvalitet til å bære gjenbruk og alle tekstrekker
- Ved dåp i gudstjenesten blir denne delen av gudstjenesten veldig bønne- og ordtung.
- Vi ønsker samlingsbønnen som den samlende fellesbønnen i samlingsdelen av gudstjenesten.
- forslagene til dagens bønn kan gjerne brukes i preken/enkeltsetninger inkludert i forbønn el.

3j: Samlingsdelen, uten syndsbejennelse og Dagens bønn oppleves som en god, inkluderende og samlende inngang i gudstjenesten og vi ønsker ikke å gjøre denne mer ordtung og «splittende»

4. Ordet

Vi ser ingen grunn til å fjerne hoveddel III Forbønn og inkludere den i Ordet. Har opplevd femdelingen i ordo som både pedagogisk og god og ønsker at den inndelingen opprettholdes.

4a: tekstlesning og svar: I vår menighet bruker vi menighetssvaret: Gud være lovet noe vi synes fungerer godt, og stadig bedre og bedre. Vi ønsker å fortsette med det og tenker at det tar mer enn syv år før man kan vurdere om slike endringer fungerer eller ikke. Vi ønsker at det opprettholdes som i 2011-ordningen som et valgfritt ledd og at det ikke skal «forbys» brukt.

4b: Vi ønsker ikke at halleluja-omkved skal bli et fast ledd. Det passer godt i noen kirkehus og typer gudstjenester, men oppleves kunstig i andre sammenhenger. Det bør som nå være valgfritt.

Hovedgudstjenester søndag kl. 11, må kunne feires som annet enn Høymesse og derfor også færre tekster lest. Når det er dåp vil det ofte være hensiktsmessig med kun en lesetekst i tillegg til evangeliet. Dette både pga. mengden ord og tid. Her må menigheter få velge, men huske at 'kan' også betyr, 'kan utelates'.

Ønsker fortsatt formuleringen prekenen kan avsluttes med... Det er ganger det passer bedre å bruke del av kommende salme, del av tekst el. selv om det vanligvis avsluttes med denne lovprisningen. Ingen grunn til å stenge den muligheten.

NB! Vi ønsker at ledd III Forbønn – med evt. kunngjøringer, syndsbejennelse og forbønn opprettholdes som nå. Vi er enig i at ofring har sin plass under offertoriet, men ved gudstjenester uten nattverd så kan ofringen tas her under ledd III Forbønn, som foreslått.

Vi reagerer sterkt på forslaget om at forbønnsvandring og nattverd ikke skal kunne slås sammen. Det er selvfølgelig viktig å gjøre det på en god måte så nattverden ikke mister sitt fokus, men det er veldig mange andre gode følger av å nettopp samkjøre dette. Det er også mange gode måter å gjøre dette på. Her må vi ha tillitt til menigheten og de ansatte og så legge det inn som tema i opplæring med gode eksempler. Nattverden mister ikke sin tyngde ved god gjennomføring. Nattverd er fellesskap og mennesker som deler brød og vin sammen, på vandring. Det understrekes enda bedre med en kobling. Lystenning ifbm nattverd har blitt veldig viktig for mange også når det ikke er lagt opp til eksplisitt bønnevandring og det er fint å kunne oppfordre til det så alle er trygge på at det er lov og ikke bare noen som er kjent i kirken gjør.

-det er for mye å skulle be folk reise seg å vandre to ganger i en gudstjeneste
-vandring samtidig med nattverd gir flere nattverddeltakere da terskelen til nattverdsbordet senkes, jeg kan jo ta imot nattverd når jeg først er ute og går for å tenne lys etc. «Nu ha æ nu røyst mæ allikevel»

5: I vår nye kirke er det ingen alterring og vi har heller ikke særkalker. Det betyr at det alltid er nattverd ved intinksjon. Det gir en god nattverddeltakelse og lav terskel. Vi har ingen ønsker om endret praksis på dette hos oss, men synes det er fint at det i eldre mer tradisjonelle kirkebygg brukes alterring med særkalk på enkelte gudstjenester så man kan velge det inni mellom. Intinksjon er særlig viktig for barn, men også mange eldre kan slite med å knele, gå opp trappetrinn.

5e: Kropp versus legeme. I vår menighet brukes gjennomført kropp også i tilsigelsesordene. Det var MR tydelig på da de vedtok lokal grunnordning at man kunne ikke plutselig si legeme der når man ellers bruker kropp. Det oppleves helt naturlig og bra å si; har nå gitt oss sin hellige kropp og sitt hellige blod... Vi ber om at det tas inn som valgfri ordning. Hadde også ønsket at NFG's forslag til alternativt kortere innstiftelsesord ble mulig.

Ved velsignelse av spebarn (andre som ikke vil ha nattverd) så oppleves den foreslåtte setningen litt voldsom. Det må holde å si Gud velsigne deg og bevare deg og så må de som ønsker eller husker det gjerne putte på mer om man vil men ikke sette det som absolutt. Det blir for mye detaljstyring.

Det er viktig at den korte varianten av nattverdbønnen G også kan brukes i hovedgudstjenester slik som det står i forslaget, når mange dåp, trosopplæringstiltak el.

5f: Gode endringer

6: Vi har ingen spesielle kommentarer til nattverdbønnene utover at det må være mulig å bruke G i hovedgudstjenester slik som det står i forslaget.

7: Ofte er det fint å stå på siste salme og det er helt naturlig hvis utgangsprosesjon. Samtidig er det slik at på noen gudstjenester vil salmevalg tilsi at det er mer naturlig å sitte. Vi ønsker ikke at det skal være «tvang» å stå. Det må menigheten kunne velge og det må kunne variere noe. Tydelig info/tegn gjør at dette likevel blir trygt.

Vi ønsker mer frihet i forhold til utgangsord. Av og til vil andre tekster, deler fra en av dagens leste tekster el. være godt egnet som utgangsord. Vi vil opprettholde rubrikken om at det kan formuleres egne utsendelsesord.

Dette er høringen fra Innstranden menighetsråd

Bodø 6/4-2018